

Musiikkiteatterin B-tutkinnon suunnittelu ja toteutus

Sonja Pajunoja

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2019

Muusikko AMK
Musiikkiteatteri

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Muusikko AMK
Musiikkiteatteri

PAJUNOJA, SONJA:
Musiikkiteatterin B-tutkinnon suunnittelu ja toteutus

Opinnäytetyö 31 sivua, joista liitteitä 2 sivua
Toukokuu 2019

Opinnäytetyössäni käsittelen Tampereen Ammattikorkeakoulun musiikkiteatterin opintosuunnan B-tutkintoa ja sen neljää eri osasuoritusta. Keskityn tutkinnon viimeiseen osaan (B4) ja avaan tämän korkeatasoisen taiteellisen lopputyön ideointia, valmistamista ja toteutusta. Syvennyn opetussuunnitelman mukaisiin lähtökohtiin, tutkintovaatimukseen, esityksen sisältöön, tuottamiseen, markkinointiin ja muihin eri vaiheisiin koko prosessissa. Mietin tutkintojen tärkeyttä musiikin opiskelussa.

Käsittelen omaa B4-tutkintoani, sen suunnitteluvaiheita, harjoitusaikaa ja toteutusta. Resitaali esitettiin ke 6.3.2019 Tampereella, Kulttuuriravintola Kivessä. Kuvailen tarkemmin esityspäivää ja sen aikataulua.

Pohdin saamaani palautetta ja reflektoin omia ajatuksiani ennen esitystä ja sen jälkeen. Mietin esiintymisjännityksen tuomia muutoksia ja esitystilanteeseen vaikuttavia tekijöitä.

Asiasanat: musiikkiteatteri, tutkinto, resitaali.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts, Music
Option of Music Theatre

PAJUNOJA, SONJA:
Planning and Implementation of B-recital in Musical Theatre

Bachelor's thesis 31 pages, appendices 2 pages
May 2019

This thesis examines the contents of Level B degree in music studies at Tampere University of Applied Sciences and the four parts it includes. The thesis focuses on the last part of Level B degree (B4) and deliberates the idea, production and implementation of this high-level artistic final assignment. In addition, areas such as the curriculum, requirements, contents of the production, production of the event, and marketing are covered. Finally, the importance of examinations in music studies is explored.

The recital was held on 6.3.2019 at Kulttuuriravintola Kivi, Tampere. The recital day with its schedule is presented thoroughly in my thesis.

The feedback given to the author and her own thoughts before and after the show are discussed, as well as the changes that excitement, stage fright and other factors had on the recital.

Key words: musical theatre, recital, degree.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MUSIIKKITEATTERIN B-TUTKINTO.....	8
2.1	Musiikkiteatterin opintosuunta.....	8
2.1.1	Tutkintojen tärkeys musiikin opiskelussa.....	9
2.1.2	Monipuolisuus tutkinnoissa.....	10
2.2	B-tutkinnon 4 osasuoritusta.....	11
2.2.1	B1-osasuoritus.....	11
2.2.2	B2-osasuoritus.....	11
2.2.3	B3-osasuoritus.....	11
2.2.4	B4-osasuoritus.....	12
3	B4-TUTKINNON VALMISTAMINEN	14
3.1	Suunnitteleminen.....	14
3.1.1	Ideointi ja aloitus.....	14
3.1.2	Esityksen kappaleet.....	15
3.1.3	Dramaturgia, teksti ja ohjaus	17
3.2	Toteutus	17
3.2.1	Harjoitusvaihe.....	18
3.2.2	Markkinointi ja tuottaminen	19
4	ESITYKSEN TOTEUTUS.....	21
4.1	Tutkintopäivä.....	21
4.1.1	Jos lähdenkin huomenna -musiikkiteatteriesitys	21
4.1.2	Käsiohjelma	22
4.1.3	Ääni- ja valotekniikka esityksessä	23
4.1.4	Esiintymisjännitys	23
4.2	Palaute	24
4.2.1	Palaute tutkintolautakunnalta	24
4.2.2	Palaute omalta opettajalta	25
5	LOPPUSANAT	27
	LÄHTEET	29
	LIITTEET	30
	Liite 1. Käsiohjelma	30

ERITYISSANASTO

TAMK	Tampereen ammattikorkeakoulu
MusTe	musiikkiteatterin opintosuunta
plari	käsikirjoitus
workshop	työpaja
audition	koe-esiintyminen
resitaali	solistikonsertti
typecasting	ulkoisiin ominaisuuksiin pohjautuva roolittaminen

1 JOHDANTO

Musiikkiteatteri on ollut aina lähellä sydäntäni. Kun keväällä 2015 hain opiskelemaan, mielessäni oli jo silloin, että haluaisin tehdä oman pienmusikaalin mahdollisesti jo kouluaikana. Olin opiskellut aiemmin muusikoksi Helsingissä Pop & Jazz konservatoriossa, ja kontrasti artistin ja musiikkiteatteriartistin välillä miettytti minua. Voisiko musiikkiteatteriesityksen tehdä nykyajan pop-kappaleista? Täytyykö musikaaleissa aina käyttää näyttämömusiikkia vai riittääkö, että biisissä on hyvä, tarinallinen teksti. Idea siirtyi hieman sivuun opintojen edetessä ja pakollisten kurssien viedessä tilaa kalenteristani. Tein opiskeluiden ohella jatkuvasti oman alan töitä. Kolme vuotta myöhemmin idea tuli ajankohtaiseksi ja mahdolliseksi, kun valmistuminen alkoi hämöttää. Aihe muotoutui mielessäni kuin vahingossa, ja kun viimeinen vuosi opintoja alkoi, minulla oli selkeä suunnitelma.

Viimeinen vuosi musiikkiteatteriopintoja Tampereen Ammattikorkeakoulussa pitää sisällään näyttelijäntyön ja tanssin kurseja, pääaineen eli laulun yksityisopetusta, mahdollisia workshoppeja, työelämään valmistautuvia kurseja ja opinnäytetyön. Laulun viimeiset suoritukset antavat mahdollisuuden näyttää kaikissa aineissa saadut ja koetut opit. Tyypillisesti opintojen viimeisen vuoden keväänä tehtävässä B-tutkinnon viimeisessä osasuorituksessa opiskelija yhdistää monipuolisesti laulua, näyttelijäntyötä ja tanssia tai liikettä, muodostaen taiteellisesti korkealaatuisen kokonaisuuden. Esityksen kokoamiseen tarvittavia tietoja ja taitoja hyväksikäyttäen opiskelija tuottaa ja markkinoi itse tapahtuman ja vastaa lähtökohtaisesti kaikesta itse.

Tampereen Ammattikorkeakoulun musiikkiteatterin opintosuunnassa pääinstrumentti on nykyään automaattisesti pop/jazz-laulu. Tutkinnot eivät silti ole vain laulututkintoja. Taiteellisen kokonaisuuden lisäksi opiskelija mahdollisesti säveltää ja sovittaa kappaleita itse. Laaja suunnitteluprosessi kerää opiskelijan kaikki tiedot ja taidot yhteen. Parhaimmassa tapauksessa opiskelijat tekevät laajaa yhteistyötä myös keskenään; esiintyvät toistensa tutkinnoissa, säestävät toisiaan ja analysoivat toistensa ideoita.

Näiden neljän opiskeluvuoden aikana eniten olen kehittynyt kurssien ulkopuolella. Tämä ei tarkoita sitä, että kurssit olisivat olleet huonoja – päinvastoin. Vaikka oppeja on sovellettu myös kurssien sisällä, suurimmat ja laajimmat sovellukset olen kokenut yhdistäessäni kurssien asioita harjoitteluissa, työkentällä ja tässä viimeisen vuoden B-resitaalissa.

Tämä oppinäytetyö kokoaa yhden vuoden aikana tapahtuneet suunnitelmat. Ristiriitaisia ajatuksia syntyi alusta loppuun prosessin aikana. Epämukavuusalueella on hyvä käydä tietyin väliajoin ja tässä todella käytiin siellä useaan kertaan. On samaan aikaan parasta ja pahinta tuntoa, ettei osaa yhtään mitään. Näitä hetkiä välillä tulee ja se on ihan inhimillistä. Sillä hetkellä kun näin ajattelen, ei välttämättä osaa järkeillä asiaa sen enempää. Jälkeenpäin on helppo naurahtaa omalle epävarmuudelle ja iloita siitä, että sekin asia järjestyi kuin järjestyikin. Paljon ihminen saa otettua asioista selvää, vaikkei tietäisi yhtään mitä pitäisi tehdä. Onneksi nykyaikana tiedonmäärä on valtava ja voimme napin painalluksella hakea tietoa tarvitsemastamme asiasta.

Oppimispäiväkirjaa tai henkilökohtaista päiväkirjaa haluaisin aloittaa uudestaan pitämään. Miten selkeäksi välillä ajatukset muuttuvatkin, kun lukee ne yöunien jälkeen uudestaan itselleen ääneen! Uuden luominen on haastavaa ja ihanaa. Olen erittäin onnellinen, että koulutusohjelmassamme on monia mahdollisuuksia hypätä kohti epämukavuusaluetta!

2 MUSIIKKITEATTERIN B-TUTKINTO

2.1 Musiikkiteatterin opintosuunta

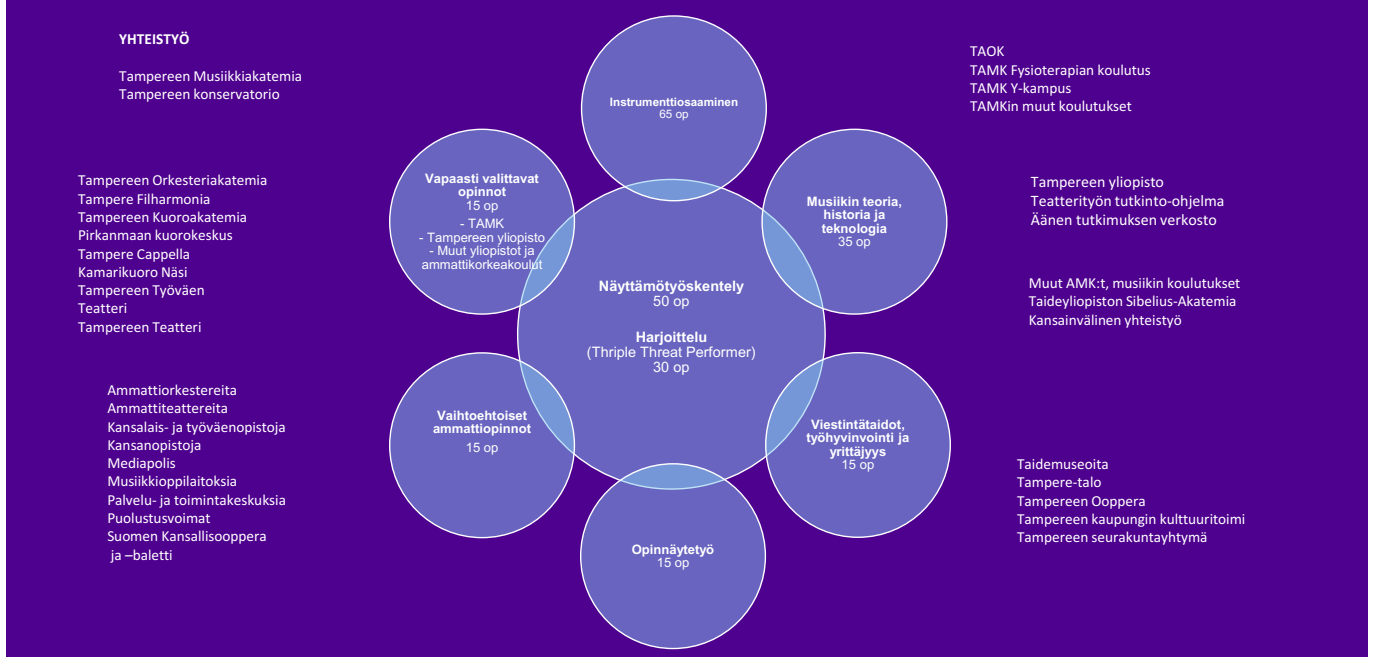
Tampereen Ammattikorkeakoulun musiikkiteatterin opintosuunta on uudistunut ja kehittynyt laajasti viime vuosina. Ennen tämä ”Teatterimusiikki ja musiikki-draama”-nimellä kulkenut suuntautumispolku koulutti laulajien lisäksi myös instrumenttipääaineisia muusikoita teatterimusiikin ammattikentälle. Nykyään opintosuunnalle saa hakea vain pop/jazz-laulu pääaineena ja olen käsittänyt, että tarkoitus on saada opiskelijat työllistymään teattereihin nimenomaan lavan päälle, eikä muusikoiksi monttuun orkesterin joukkoon.

Musiikkiteatterin opintosuunta eli MusTe sai uuden nimensä vuonna 2018. Koen, että opetussuunnitelma on saanut hyviä ja tarpeellisia uudistuksia, niin kurssitarjonnan kuin tutkintovaatimustenkin suhteen. Opiskelijat suorittavat opiskeluaikanaan C- ja B-instrumenttitutkinnot ja saavat opetusta laajasti mm. laulun, näyttelijäntyön, tanssin ja musiikinteorian ja -historian osa-alueilta. Näissä tutkinnoissaan opiskelija pääsee käyttämään ja näyttämään opittuja tietoja ja taitojaan. On tärkeää osata soveltaa eri kurssien oppeja käytäntöön ja tämä onnistuu parhaiten viimeisen vuoden tutkinnossa.

Eniten kouluaikana olen oppinut sekä koulun sisäisistä että ulkoisista työharjoiteluista, eri vaiheista tutkintoja valmistettaessa ja taidepääaineisista kursseista. Työharjoittelussa olen kokenut, että en välttämättä ole voinut vaikuttaa mitenkään siihen, mikä työnkuvani on. Tutkinnoissa on se hyvä puoli, että voi täysin itse määrittää, mihin keskittää energiaansa ja osaamistaan. Itse halusin kehittyä mahdollisimman paljon ja monipuolisesti, joten otin haasteen vastaan ja hauskasin ehkä vähän liiankin kunnianhimoisen palan haltuuni. Tästä kuitenkin selvitettiin, ja myöhemmin on hyvä pohtia sitä, kannattiko unelmoida liikaa vai olisiko pitänyt mennä sieltä mistä aita on matalin. Tällä hetkellä olen sitä mieltä, että tein aivan oikean päätöksen. Jos ei yritä, ei voi onnistua!

MUUSIKKO (AMK), MUSIIKKITEATTERI

OPS 2019

KUVA 1. Musiikkiteatterin tutkinto-ohjelma, OPS 2019 (www.tuni.fi)

2.1.1 Tutkintojen tärkeys musiikin opiskelussa

Musiikin opiskelu kautta aikojen on tarkoittanut ilmaisun ja lauluteknisten osa-alueiden yhdistämistä. Vaikka entisaikoina ylistettiin bel canto -tyylistä laululla brassailua, nykyään pelkät tekniset taituruudet eivät enää riitä. Musiikkiteatterin ammattikentällä ei tietenkään riitä edes yhden tietyn laulun tyyllilajin tiukka osaaminen ja siihen yhdistetty ilmaisu – nykyään ammattilaisilta vaaditaan monen eri genren osaamista, aitoa tulkintaa näyttelijäntyössä ja monesti myös erinomaista tanssitaitea.

Koulutusohjelman kursseilla opiskelijat harjoittavat taitojaan erikseen, mutta vain tutkinnoissa ja harjoittelussa päästään oppimaan näiden kolmen yhdistämistä. Kun harjoittelussa opiskelija saa ohjeita valtavalla syötöllä taiteellisen työryhmän edustajilta, niin tutkinnossa päävastuu siirtyy esiintyjälle itselleen. Tämän takia on tärkeää, että musiikin koulutusohjelmissa opiskelija joutuu itse luomaan uutta ja vastaamaan itse tuotoksistaan ja myös osa-alueista, joihin ei

välttämättä myöhemmin työelämässä joutu kiinnittämään huomiotaan (markkinointi, tuottaminen, lavasteet ym).

Etenkin musiikkiteatterin opintosuunnassa tutkintojen tärkeys korostuu. Lautakunta saa arvioida kolmea eri elementtiä yhtä aikaa. Painotus ei ole laulutekniikassa, vaikka sekin on valtavan tärkeää. Ilman tunnetta ja ilmaisua kaunis laulu on yhtä tyhjän kanssa nykyajan musiikkiteatterikentällä. Liike ja tanssi saattavat helposti häiritä muita elementtejä, ja sekin on opiskelijan hyvä tiedostaa jo kouluaikanaan. Asioita, joita ei itse näe, tiedostetaan palautteen kautta. Palaute on ehdottoman tärkeää, eikä vain treenivaiheessa. Esiintymistilanne on aina asia erikseen ja tutkinnon pitäisi vastata jännittävää esiintymistilannetta.

2.1.2 Monipuolisuus tutkinnoissa

Suurin harhaluulo monipuolisuutta etsiessä on kaikesti liian monen genren sulauttaminen samaan tutkintoon. Vaikka opettajat kehottavat meitä opiskelijoita muodostamaan monipuolisia kokonaisuuksia, ei tarkoitus ole tehdä sekavaa soppaa kaikesta mahdollisesta. Yhtenäinen korkeatasoinen kokonaisuus voi hyvin sisältää kappaleita vaikka vain yhdestä tietystä tyyllilajista ja monipuolisuus tulee esimerkiksi ilmaisun, soundien, nyanssien tai kehonkielen kautta.

Monipuolisuus on valttia! Nykyään musikaaliartistin ei tarvitse olla yhden muotin ammattilainen. Suomessa ei rooliteta koe-esiintymisissä vain ulkoisten ominaisuuksien mukaan. Typecastingia harrastetaan enemmän ulkomailla, missä on niin paljon varaa mistä valita. Suomessa ammattikenttä laajenee mielestäni jatkuvasti, mutta edelleen yhteen rooliin on ehdolla monen näköisiä ja ikäisiä näyttelijöitä, ei vain niitä ”typecastin” omaavia. Myös ulkomailla kannustetaan välttämään typecastausta, siihen suurimmat vinkit ovat juurikin mm. osaamisen laajentaminen, monipuolisuuden korostaminen, auditioniin hyvin valmistautuminen jne. (Hand, B. 2016.) Brianna Handin artikkelissa suositellaan näiden ohjeiden lisäksi, että ei kannata koskaan lopettaa uuden opettelemista. Tästä olen täysin samaa mieltä. Mielestäni kukaan ei ole koskaan valmis, oli ammatti sitten mikä tahansa. Jatkokouluttautuminen ja itsensä kehittäminen on parhaimmillaan työtä varten motivoivaa ja voimaannuttavaa.

2.2 B-tutkinnon 4 osasuoritusta

Tampereen Ammattikorkeakoulun musiikkiteatterin opintosuunnan laulun B-tutkinto on 4-osainen. Neljä osasuoritusta on jakautunut opetussuunnitelman (viite: opintosuunnitelma) mukaan opintojen jälkimmäiselle puoliskolle. Kahden viimeisen opiskeluvuoden aikana tulee suorittaa B1–B4 -tutkinnot järjestyksessä, ensisijaisesti niin, että jokaisena lukukautena suoritetaan yksi osasuoritus.

Viimeisen vuoden resitaali on jaettu kahteen osaan: tekniseen osaan B3 ja taiteelliseen osaan B4. Suurimman osan näistä alla olevista tarkemmista tutkintotiedoista ja -ohjeista olen saanut suullisesti tai sähköpostilla linjamme vastuuopettajalta Hanna Hurskaiselta.

2.2.1 B1-osasuoritus

Opintojen kolmannen vuoden syksyllä suoritetaan B-tutkinnon ensimmäinen osasuoritus. B1-osasuoritus (9 op) sisältää 2–3 eri tyylistä näytettä ohjelmistosta. Esiintymisen keston tulee olla noin 5–10 minuuttia. Suoritus arvioidaan termein hyväksyty tai hylätty. Oppitunneille tulee osallistua koko syksyn ajan.

2.2.2 B2-osasuoritus

Kolmannen opintovuoden keväällä tehdään B2-osasuoritus (9 op). Oppitunneille osallistumisen lisäksi opiskelija esittää 2-3 erityylistä näytettä ohjelmistosta. Näytteiden tulee muodostaa pieni yhtenäinen kokonaisuus, jonka kesto tulisi olla noin 5–10 minuuttia. Tämän lyhyen kokonaisuuden tulee yhdistää laulua ja näyttelijäntyötä. Mukana saa olla myös tanssia tai liikettä.

2.2.3 B3-osasuoritus

Viimeinen opintovuosi tähtää valmistumiseen. Neljännen vuoden syksyllä opiskelija suorittaa teknisen osasuorituksen B3, joka sisältää valmistetun ohjelman sekä nopean valmistamisen ohjelman.

Valmistettu ohjelma tarkoittaa, että opiskelija päättää ohjelmistostaan (30 kappaletta) 5 kappaletta, joista yksi arvotaan laulettavaksi ulkoa tutkinnossa. Opiskelija saa tietää vasta tutkintotilanteessa, mikä kappaleista on arvottu esitettäväksi. Viisi valittua kappaletta tulee olla valittu oma ”cast type” huomioiden. Vähintään yhden kappaleista tulee olla suomenkielinen ja maksimissaan kaksi lauluista saa olla B4-tutkinnon ohjelmasta. Kaikkien kappaleiden tulee olla musiikki-, elokuva- tai näyttämömusiikkia.

Nopean valmistamisen ohjelma sisältää kaksi opeteltavaa kappaletta, jonka raati valitsee opeteltavaksi opiskelijalle. Toinen kappaleista toimitetaan tutkinnon suorittajalle viikkoa ennen tutkintoa ja toinen kappaleista toimitetaan kaksi tuntia ennen koetta. Tämän tutkinnonosan tarkoitus on matkia audition- eli koe-esiintymistilannetta. Opiskelijan tulee ottaa huomioon mahdolliset tarkentavat kysymykset, joita raati saattaa tutkinnon suorittajalta kysyä. Nämä kysymykset saattavat liittyä esimerkiksi kappaleiden alkuperäisiin esittäjiin, säveltäjiin, esiintyjän ilmaisun motivaatioon tai teoksen juonellisiin käännteisiin. Viikkoa ennen annettussa kappaleessa opiskelijan tulee käyttää vähintään kolmea eri äänenkäyttötapaa, jotka pitää pystyä perustelemaan. Tässä teknisessä osasuorituksessa hyväksytyjä äänenkäyttötapoja ovat muun muassa nasaali- ja oraaliwang, belttaus, cry, legit ja niin edelleen.

2.2.4 B4-osasuoritus

Viimeisen lukukauden viimeinen osasuoritus on kaikista neljästä osasuorituksesta merkittävin ja laajin. Taiteellinen osasuoritus B4 on tutkintovaatimuksien mukaan tasosuorituskonsertti, jonka tulee sisältää laulua, liikettä tai tanssia ja näyttelijäntyötä. Näitä musiikkiteatterin osa-alueita yhdistämällä opiskelija luo taiteellisesti korkeatasoisen ohjelmakokonaisuuden.

Opiskelijalta edellytetään konsertin tuottamiseen, mainontaan ja muihin järjestyihin osallistumista. Hän kutsuu itse tapahtumaan työelämän vaikuttajia ja markkinoi esitystä koulun ulkopuolisille mahdollistajille, esim. tuleville työnantajille.

B4-tutkintoon kuuluu myös ohjelmiston kokoaminen ja harjoittaminen. Ohjelmiston tulee sisältää 30 kappaletta. Taiteellisen esityksen tai konsertin tulee kestää n. 45–60 minuuttia ja sisältää ohjelmistosta 8–10 kappaletta. Kappaleiden tyyliä tai genreä ei ole valittu koulun toimesta ja genren ei tarvitse olla yhtenäinen, kunhan korkeatasoisuus esityksessä säilyy ja kokonaisuus on ehjä. Joka tapauksessa päävastuu on koko sisällöstä ja toteutuksesta on itse opiskelijalla, joka mahdollisuuksien mukaan myös sovittaa, johtaa tai halutessaan myös säveltää esitykseen ohjelmistoa. Arviointi B-resitaalissa on 0–5.

3 B4-TUTKINNON VALMISTAMINEN

3.1 Suunnittelemine

Tutkintovaatimukset mahdollistavat hyvin erilaisten kokonaisuuksien valmistamisen. Musiikkityylillä ei ole väliä, laulukielellä ei ole väliä, tutkinnon suorittaja saa olla lavalla yksin tai usean laulajan tai näyttelijän kanssa. Konsertissa voi olla yksi säestäjä tai massiivinen bändi taustalla. Taiteellinen esitys voi olla aivan mitä tahansa. Jos pelkkä laatu ja kesto on määritelty, annetaan todella vapaat kädet opiskelijalle. Tämä on hyvä, sillä vastuu kasvaa myös suunnitelmassa, kun tarkkoja raameja ei ole. Esitysohjelmiston ei tarvitse olla edes keskenään linjassa. Konsertti saa sisältää kappaleita monesta eri tyylistä, kunhan esitys pysyy taiteellisesti ehjänä korkeatasoisena kokonaisuutena.

Kokonaisuuden tulee sisältää musiikin ja teatterin lisäksi liikettä tai tanssia. Jos opiskelija päätyy lisäämään liikettä esitykseensä, mikä lasketaan liikkeeksi? Riittääkö näyttelijäntyön aikaansaama ilmaisu liikkeeksi?

Monessa muussa koulutusohjelmassa tutkintovaatimukset ovat täysin toiset. Mielestäni on mahtavaa, että musiikkiteatteria opiskelevia kehoitetaan ja haastetaan tekemään luovampi ja kokonaisvaltaisempi esitys. Varsinkin TAMKin musiikkiteatterilinjalla opiskellessani 2015–2019 opiskelijat eivät saaneet kurssien myötä tehdä pidempiä monologiesityksiä. Näyttelijäntyön kursseilla työskentelimme ryhmänä ja teimme pieniä tekstejä yksin. Isompaa kokonaisuutta emme valmistaneet itse ja se on mielestäni erittäin tarpeellista jo opiskeluaikana. Puhumattakaan oman esityksen luomisesta, ei vain jo valmistetun tekstin työstämisestä. On tärkeää nähdä, mitä kaikkea esityksen valmistaminen vaatii.

3.1.1 Ideointi ja aloitus

Aloin suunnitella omaa resitaaliani viimeisen opiskeluvuoden alettua syksyllä 2018. Olin saanut idean kesällä ja en tiennyt vielä, miten haluaisin idean toteuttaa. Esityksen ohjaajaksi pyysin ystävääni ja työkollegaani Pyy Smolanderia,

jonka kanssa olen työskennellyt muun muassa Tampereen Teatterin musikaaleissa Sugar ja Cats. Hän liittyi aikaisessa vaiheessa mukaan ideointiin ja suunnittelimme yhdessä tulevan teoksen tarkoitusta ja sisältöä, dramaturgiaa ja tekstiä. Lopullinen käsikirjoitus oli täysin ohjaajan tekemä, vaikka yhdessä suunnittelimme kokonaisuuden ja hahmottelimme tarinan.

Esityksen työnimi oli Ennakkomuistotilaisuus. Emme olleet vielä päättäneet, järjestääkö päähenkilö muistotilaisuuden itselleen vai jollekin läheiselleen, mutta tämän teeman ympärille lähdimme kehittämään tarinaa.

KUVA 2. Jos lähdenkin huomenna -musiikkiteatteriesitys. Kuva Heikki Järvinen.

3.1.2 Esityksen kappaleet

Biisit valikoituivat pikkuhiljaa prosessin edetessä. Jarkko Martikaisen kappale Myrsky oli ensimmäinen, jonka valitsin pysyvästi. Laulu puhutteli minua sekä lyriikoillaan että melodiallaan. Sovimme ohjaajan kanssa, että laulu sijoittuisi esityksen loppupuolelle.

Aloin kuunnella paljon suomenkielistä popmusiikkia. En halunnut käyttää pelkästään musiikkiteatterikappaleita, vaan löytää tarinallisia ja monipuolisia biisejä musikaalien ulkopuolelta. Minua kiehtoi ajatus siitä, että mikä tahansa hyvin kirjoitettu kappale voisi sopia hyvin pienimuotoiseen musiikkiteatteriesitykseen. Yritin löytää uusia ja vanhoja, erityylisiä, mutta teeman ympärille sopivia tekstejä. Kuuntelin juoksulenkeilläni eri suomalaisten artistien uusia ja vanhoja albumeita. Välillä saatoin laittaa saman biisin uudelleen ja uudelleen soimaan ja huomasiin kiintyvänä tiettyihin kappaleisiin. En olisi välttämättä kiinnittänyt niin paljon huomiota juuri näihin lauluihin, mutta kun olin asennoitunut kuuntelemaan musiikkia tiettyssä mielentilassa tämä tutkintoaihe mielessäni, nämä kappaleet saivat huomioni.

Komiikkaa korostamaan etsin sopivia musiikkiteatterilauluja tai laulelmia, jotka voisi yhdistää valitsemaani aiheeseen. Yritin löytää mitä absurdimpia aiheita – ei niin tyyppillisiä tutkintokappaleita.

Tilhet, pajut ja muut -yhtyeen *Jos lähdenkin huomenna* -kappale valikoitui mukaan esitykseen ja päätyi myös tutkinnon nimeksi. Laulu oli alun perin suunniteltu aloittamaan koko musiikkiteatteriesityksen, mutta päätyikin olemaan koko esityksen viimeinen kappale. Alla olevat kappaleet päätyivät lopulliseen kokonaisuuteen ja tämä luettelo löytyi myös käsiohjelmasta (liite 1).

Esitysjärjestys:

1. Minä Elän – Ellinoora
2. Itserakkausjuttu – Mariska
3. Läski mulkku – Samae Koskinen
4. Silta yli synkän virran – Kirka
5. Jef – Jacques Brel
6. Illanpilaaja – Anna Puu
7. Lähtö – Chisu
8. Myrsky – Jarkko Martikainen
9. Jos lähdenkin huomenna – Tilhet, pajut ja muut

Kappaleita harjoittelin itsekseni, oman lauluopettajani kanssa sekä ohjaajan kanssa. Käsittelin tekstiä ilman melodiaa, dialogimaisesti vastaanäyttelijän kanssa ja monologimaisesti yksin ilman kohtauksen antamia raameja.

3.1.3 Dramaturgia, teksti ja ohjaus

Dramaturgian suunnittelu yhdessä ohjaajan kanssa sujui luontevasti. Olimme monesta asiasta samaa mieltä, mutta osasimme myös kyseenalaistaa valintojamme hyvässä suhteessa. Draaman kaari muodostui nopeasti kappalevalintojen jälkeen. Ennen kappaleiden päättämistä oli paljon erilaisia vaihtoehtoja edetä tarinan kanssa. Biisit määrittivät hyvässä määrin juonen kulkua ja käsikirjoitus alkoi valmistua.

Tekstiä muutettiin vielä harjoitusten edetessä ja käsikirjoitus parani selkeästi esityspäivän lähestyessä. Teksti oli hyvin suuhun sopivaa puhekieltä ja esitys sijoittui nykyaikaan.

Emme olleet päättäneet, tulisiko muistotilaisuuden kohteen olla päähenkilö itse vai joku kertojan ystävä. Kannattaisiko juhlakalua puhutella suoraan, vai teeskennellä ettei "vainajaa" olisi paikalla?

3.2 Toteutus

Käytännönasiat määrittivät paljon esityksen laatua. Esityspaikan valitseminen kesti kauan. Kriteereitä oli paljon ja mahdollisia paikkoja saatavilla suhteellisen vähän. Halusin löytää konsertille sopivan esityspaikan, johon olisi mahdollista luoda intiimi, tiivis tunnelma. Paikassa tulisi olla mahdollisuus valo- ja äänitekniisiin ominaisuuksiin ja sijainti pitäisi olla helposti lähestyttävä.

Esityspaikka varmistui keväällä 2019. Otin yhteyttä Tampereen Teatterin tuottajaan, esittelin esitykseni aiheen ja jäin odottamaan vastausta. Keskustelimme mahdollisista esityspäivistä ja löysimme kaikille sopivan vaihtoehdon. Saimme

järjestää konsertin Tampereen Teatterin yhteydessä sijaitsevassa Kulttuuriravintola Kivessä. Sovimme tuottajan kanssa mm. treenijaoista Kivessä, sound checkistä, tekniikasta, erilaisista vaatimuksista ja toiveista valon ja äänen suhteen, lavasteista, markkinoinnista, pääsylippujen hinnoista jne.

3.2.1 Harjoitusvaihe

Pyysin kurssitoveriani Maija Pihlajaojaa vastaanäyttelijäksi esitykseen. Säestäjäksi sain monitaituri Eemeli Sutelaisen. Koko työryhmä oli nyt kasassa ja sain laatia harjoitusaikataulun. Varasin päville harjoitustilat ja informoin työryhmää treenisuunnitelmasta. Ensimmäisen kerran tapasimme lukuharjoituksen merkeissä. Kaikki saivat tutustua toisiinsa ja teokseen. Ohjaaja kertoi omasta visiostaan ja avasin omaa näkemystäni suunnitelmasta ja toteutuksesta. Toisissa treeneissä kävimme kaikki biisit läpi. Päätimme sävellajit ja lauloimme laulut säestäjän kanssa muutamaan otteeseen. Ensimmäisissä kohtausharjoituksissa lähdimme kronologisesti alusta liikkeelle.

Säestystä ja kokoonpanoa mietittäessä tärkeintä oli pohtia esityksen sävyä, koosta, herkkyyttä, esityspaikkaa ja sen tuomia haasteita ja mahdollisuuksia. Lopujen lopuksi tutkinnossani oli yksi säestäjä, joka soitti osassa kappaleita kosketinsoittimia, osassa kitaraa. Bändi olisi ollut liian massiivinen juuri tähän esitykseen. Säestäjä osallistui prosessin edetessä musiikin sovittamiseen. Harjoittelimme kohtauksia ja kokeilimme erilaisia vaihtoehtoja lähestyä kappaleita.

Toimitin kaiken materiaalin työryhmälle sähköisesti. Tulostin tekstin ja nuotit harjoitukseen vastaanäyttelijää ja säestäjää varten. Informaationkulku toimi moitteettomasti ja saimme yhteydenpidon pidettyä tiiviinä.

Vastasin itse tarpeistosta. Hankin tarvittavat rekvisiitat jo harjoitukseen, osan sain käsiini vasta kun saavuimme ensimmäistä kertaa harjoittelemaan esityspaikkaan. Lavasteita emme juurikaan tarvinneet. Halusimme pitää näyttämökuvan suhteellisen yksinkertaisena. Teatterilta saimme käyttöömmme lavan, pari pöytää, penkin ja verhot.

Pääsimme viikkoa ennen tutkintopäivää harjoittelemaan esityspaikkaan, Kulttuuriravintola Kiveen. Tila toi oman lisänsä teokseen ja oli yhtäkkiä helpompi alkaa lukita toimintoja, suuntia ja kulkuja. Olimme jatkuvasti kaikki paikalla treeneissä; ohjaaja, näyttelijät ja säestäjä. Kaikki toivat oman osansa kokonaisuuteen, pohdimme yhdessä mietittyttäviä asioita ja yritimme löytää ratkaisuja, jotka toimisivat kaikille.

Harjoittelu lähti etenemään merkittävästi nopeammin, kun saimme tekstin muistiin ja pystyimme menemään pidempiä kokonaisuuksia läpi yhdessä. Oli fiksua järjestää treenejä mieluummin useana päivänä lyhemmin, kun harvana päivänä pidemmän kaavan kautta. Muutoksia ja ohjeita tuli niin paljon, että oli hyvä päästä välissä kotiin ja antaa aivojen muhia tiedonmäärän kanssa.

Tein selkeitä muistiinpanoja plariin, jotta voisin iltaisin lukea läpi, mitkä asiat pitäisi muistaa tehdä eri tavalla seuraavana päivänä. Tarkempaa roolianalyysia tehdessäni mietin, samaistunko päähenkilöön, jota esitin. Oliko roolissa jotain, joka pätee myös minuun? Yritin muistaa, mistä tämä koko ajatus oli lähtenyt liikkeelle. Mikä oli alkuperäinen idea? Mikä on se tärkein asia, minkä pitäisi välittyä yleisölle? Vaikka kyseessä olisikin virallisesti laulututkinto, tarkoituksena olisi tällä kertaa tehdä taiteellisesti korkeatasoinen kokonaisuus, ei vain läpilaulettu konsertti, jossa mikään tunne ei välity katsojalle.

Ensimmäinen läpimeno tuntui helpottavalta. Esitys tulisi valmistumaan. Monen läpimenon jälkeen palasimme harjoittelemaan lyhempiä pätkiä. Isoja kokonaisuuksia läpi käydessä saattoi monta pientä asiaa unohtua, ja oli kiva saada mahdollisuus korjata nuo pienet asiat kuntoon. Tarkastimme rytmiä dialogissa, taukoja, suuntia, katseita, ajatuksia tekojen takana. Pikkuhiljaa esitys alkoi tuntua ehjältä ja kaari aidolta ja luontevalta.

3.2.2 Markkinointi ja tuottaminen

Markkinointi hoidettiin tämän esityksen kohdalla pääosin sosiaalisen median kautta. Otimme mainoskuvan esityspaikassa Kulttuuriravintola Kivessä muu-

tama kuukausi ennen h-hetkeä. Valitsimme kuvaa varten elementtejä itse esityksestä; asioita ja tavaroita, jotka eivät paljastaisi mitään, mutta kiinnittäisivät ihmisten huomion ja saisivat kuvan nähneet pohtimaan, mistäköhän esitys kertoo. Tein esityksestä Facebook-tapahtuman ja laitoin mainoskuvan kansikuvaksi tapahtumalle. Facebook-tapahtuma sisälsi kuvan lisäksi lisätiedot (aika, paikka, esityksen nimi, lyhyt kuvaus teoksesta, työryhmä, sisäänpääsyhintä, kesto) ja julkaisimme esityspäivän lähestyessä tapahtumasivuilla lisää kuvia ja fiiliksiä työryhmältä. Kutsuimme tapahtumaan ystäviä, sukulaisia, alan vaikuttajia jne.

Kenraaliharjoitusta ja muutamaa edeltävää läpimenoa katsomaan kutsuimme muutamia musikaalialalla olevia ammattilaisia ja opiskelijoita. Puskaradion avulla saimme myös markkinoitua esitystä, kun he kertoivat teoksesta eteenpäin.

Tampereen Ammattikorkeakoulun tutkintoja mainostetaan myös inforuuduilla eri opetuskohteissa. Lähetin TAMKin tuottajalle esityksen mainoskuvan ja kuva pyöri mm. Tampereen konservatorion inforuuduilla esitysviikolla ja jo sitä ennen. Mainostin tapahtumaa myös omilla kotisivuillani ja Instagramissa tekstin ja kuvan kera.

Kulttuuriravintola Kivessä on rajoitus, kuinka monta ihmistä kerrallaan ravintolassa saa olla. Koska tapahtumaamme oli vapaa pääsy, esityksen markkinointista ei kannattanut laajentaa kovasti. Loppujen lopuksi koin onnistuvani mitoitamaan mainostamisen, sillä ravintola tuli aivan täyteen ja muutamia ihmisiä jouduttiin käännättämään ovelta pois, koska eivät enää mahtuneet sisään juuri ennen esitystä. Tästäkin syystä oli hyvä, että markkinointiin ei tässä tapauksessa käytetty juurikaan rahaa.

4 ESITYKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkintopäivä

Esityspäivän aikatauluun oli varattu tilaa nopealle läpikäymiselle, valojen ja äänen teknisille rakentamisille, sound checkille, laittautumiselle, näyttämökuvan rakennukselle ja rauhalliselle yhteiselle syömiselle. Saavuimme paikalle iltapäivällä kolmen aikaan ja olimme valmiita noin kello seitsemän. Oli vielä tunti aikaa ennen esityksen alkua.

4.1.1 Jos lähdenkin huomenna -musiikkiteatteriesitys

”Kuinka äärimmäisiin tilanteisiin ihminen on valmis menemään rikkoakseen hiljaisuuden kulttuurin? Mitä on tarpeellista sanoa ääneen ja mitä puolestaan kuulla jonkun sanovan? Saara on kokenut suuren menetyksen elämässään ja huijaa läheisimmät ystävänsä itselleen järjestämäänsä ”muistotilaisuuteen”. Mistä tarve muistella omaa elämää läheisimpien kanssa kumpuaa? Onko oikeaa ja väärää tapaa käsitellä menetyksiä ja kuka päättää mikä on se asiallinen ja oikea tapa? Musiikkiteatteriesitys kertoo absurdin tragikomedian keinoin inhimillisyydestä elämän heitellessä.”

Tämä lyhyt yllä oleva teksti oli ensimäistä ennen varsinaista käsikirjoitusta. Osa tästä luki myös käsiohjelmassa, osa tapahtumasivuilla, osa Kulttuuriravintola Kiven kotisivuilla. Näyttelin itse Saaraa, josta esitys kertoi. Muistotilaisuus, jonka Saara järjestää itselleen, alkaa esityksen alkupuolella. Sitä ennen hän kutsuu puhelimitse ystävänsä paikalle ja katsojalle näyttäytyy päähenkilön harmaa olemus, ennen pian nähtävää muutosta, kun valtavan henkisen muurin takana piileskelevä, ylipirteä Saara ottaa vieraat iloisesti vastaan muistotilaisuuden alkaessa. Pian käy ilmi, mikä todella onkaan kaiken tämän surun ja sen peittelyn takana.

Luin paljon kirjallisuutta suruun ja menettämiseen liittyen. Artikkelissa *Mitä suru on?* (Selin, H. 2014.) Heli Selin listaa surun etenemisessä tunnistettavat neljä

vaihetta. Selinin mukaan aluksi ihminen kohtaa sokkivaiheen, jota seuraavat reaktiovaihe, käsittelyvaihe ja sopeutumisvaihe. *Jos lähdenkin huomenna* –esityksessä päähenkilö kieltäytyy tuntemasta yhtään mitään ja pakottaa itsensä hypäämään kaikkien näiden vaiheiden yli, jolloin väistämättäkin tulee vaikeuksia.

KUVA 3. Esitys Kulttuuriravintola Kivessä 6.3.2019. Kuva Heikki Järvinen.

4.1.2 Käsiohjelma

Käsiohjelmaa (Liite 1.) kirjoittaessani pohdin, tulisiko minun avata kappaleiden taustaa. Tulisiko yleisön saada lukea käsiohjelmasta lisätietoa, vai riittäisikö esityksen mukana tuleva informaatio? Päädyin kuitenkin siihen, että kappaleista luki vain nimet ja niiden tekijät. Biisit olivat kuitenkin niin eri versioita kuin alkuperäisten artistien esittämät, eri kontekstiin sijoitetut kappaleet.

Teemana toimi syntymäpäiväjuhla. Kanteen tuli lahjapaketteja ja musiikkiteatteriesityksen nimi. Käsiohjelman sisäpuolella oli lisätiedot työryhmästä ja ajankohdasta sekä lyhyt esittely esityksen sisällöstä. Käsiohjelma sisälsi biisijärjestyksen lisäksi myös kiitokset heille, jotka olivat prosessin aikana meitä auttaneet.

4.1.3 Ääni- ja valotekniikka esityksessä

Alun perin suunnitelmana oli saada molemmille esityksessä esiintyville näyttelijöille langattomat, lähettimelliset poskeen teipattavat mikit. Jos joutuisimme pitämään johdollista kapulamikkiä kädessä esityksen aikana, se rajoittaisi ilmaisua ja esityksen toteutusta valtavasti. Loppupeleissä päädyimme kuitenkin esiintymään ilman vahvistettua puhetta ja laulua, eli vain säestys tuli äänentoiston kautta. Tila oli kuitenkin sen verran pieni ja laulumateriaali ei tarvinnut erikoisia efektejä mikseristä.

Muutama tunti ennen esitystä rakensimme valotilanteet teatterin tekniikanammattilaisen kanssa. Ohjaajalla oli selkeät visiot kohtauksien vaatimista tarpeista ja saimme tehokkaasti muodostettua valmiiksi kohtauksien väliset erot. Oikeanlainen tunnelma löytyi ja olimme tyytyväisiä. Myöhemmin katsoessani visuaalista ilmettä videotallenteelta, olin positiivisesti yllättynyt, miltä teos näytti. Oli vaikea saada oikeaa vaikutelmaa lavalla seisoessa. Valotilanteet tukivat mielestäni draaman kaarta ja kokonaisuutta.

4.1.4 Esiintymisjännitys

Tulevia hetkiä voi suunnitella etukäteen. On eri asia, toteutuuko suunnitelmat. On helppoa järkeillä, mitä aikoo tuntea esiintymistilanteessa. Kun yhtäkkiä seisotkin lavalla ja katsomo on täynnä ihmisiä, tuntemukset saattavat olla täysin toiset kuin suunnitelmassasi kuvittelit. Valonheittimien lämpö tuntuu yhtäkkiä polttavan kuumalta iholla ja hikikarpalot valuvat pitkin ohimoita.

Ronnie Grandell puhuu ”mielen suojavaalmiudesta” kirjassaan *Itsemyötätunto* (Grandell, R. 2015.). Hyvin suojavaalmius toimii, kun se saa ihmisen huomaamaan uhat ja vaarat ympärillään. Esimerkiksi sen avulla auton ajaessa kohti, ihminen tuntee pelkoa ja tästä syystä hyppää alta pois. Huonosti ihmiseen vaikuttaa suojavaalmiuden toimiminen, kun se hälyttää liialtikin mahdollisista ongelmista, ohittaen kaiken sen tiedon, mitä olet järkeilyt aikaisemmin tai mitä normaalisti kokisit ympärilläsi tapahtuvan. Reagointi ympäristöön pienenee ja tämä on ongelmallista varsinkin näyttämöllä.

”Epämiellyttävät kokemukset, kuten itsekriittiset ja ahdistuneet mielentilat, herättävät helposti suojavalmiutemme.” (Grandell. 2015.)

Esiintymisjännitys liittyy mielestäni muun muassa itsekritiikkiin. Myötätuntoisuus itseä kohtaan helpottaa paineita suoritusta kohtaan. Olen kokenut, että paras mahdollinen tapa taistella esiintymisjännitystä vastaan on harjoittelu ja toistot. Tutkinnosta puhuttaessa tarkoitan sanojen opettelua, dramaturgisen kaaren ymmärtämistä, liikkeiden ja tanssin toistamista, laulun teknisten vaikeuksien ylipääsemistä jne. Myös Grandell (2015) painottaa, että itsekriittisen mielentilan kanssa työskentelemiseen on tapoja. Olemme yksilöllisiä, mutta esimerkiksi hengitysharjoittelut ja mielikuvaharjoitteet saattavat auttaa. Hyväksy, että jännitys nousee. ”Voit myös tehdä ohjattua harjoitusta, jossa osoitat myötätuntoa ahdistuneelle mielentilallesi.

” – lämpö voittaa voimankäytön.”

On kyseessä tutkintotilanne, puhe juhlavieraille tai serenadi rakastajalle, tietoinen läsnäolo auttaa. Se auttaa jännitykseen ja itsemyötätuntoon. Valmistautuminen ja treenaaminen illan kohokohtaa varten antavat tilaa tiedostamiselle ja normaaleille tunteille, kun ajatusten ei tarvitse miettiä jatkuvasti: ”muistanko nyt varmasti kaiken, olenko opetellut tarpeeksi?”

4.2 Palaute

Sain paljon palautetta esityksen jälkeen. Perhe, ystäväni, läheiseni, opettajani ja kurssitoverini kertoivat mielteitään sekä aiheesta että toteutuksesta. Koin, että monilla oli paljon sanottavaa ja tuntui siltä, että asia kosketti tai puhututti katsojia. Oli hienoa huomata, että idea oli alun perinkin kannattava.

4.2.1 Palaute tutkintolautakunnalta

Tutkintolautakunta piti siitä, että kaikki kappaleet olivat suomeksi. Useimmat koulumme opiskelijoista kuitenkin tekevät suurimman osan urastaan luultavasti

Suomessa omalla äidinkielellään. Sain palautetta muun muassa hyvästä näyttämökuvasta, selkeästä artikuloinnista, fiksuista ja omaperäisistä kappalevalinnoista, tekniikan ja ilmaisun toimivasta yhdistymisestä, soundillisesta dynamiikasta, läsnäolosta, kontaktista yleisön sekä vastaanäyttelijän kanssa, tekstistä lauluun siirtymisestä, sujuvista aikahypyistä, helmeilevästä ylivireydestä, uskottavuudesta, koskettavuudesta, rytmistä, lauluteknisistä asioista ja monista muista yksityiskohtaisista asioista. Raadissa oli linjamme vastuupettaja, joka on päätoimisesti laulunopettaja. Toisena arvostelijana oli klassisen laulun lehtori ja kolmantena raatilaisena tutkintoa kommentoi yksi opintosuuntamme näyttämötyöskentelyn opettajista. Oli aivan mahtavaa, kuinka paljon raadilla oli sanottavaa, ja kuinka yhtenäisiä kommentit olivat, vaikka opettajat olivat eri alojen ammattilaisia. Kommenteissa näkyi tietysti heidän pääaineensa vahvasti, mutta jokainen kommentoi jokaista esityksen osa-aluetta. Loppumonologia he kehuivat vahvaksi. Puheääntä haluttiin jatkossa saada enemmän kehoon, jotta se saisi lisää syvyyttä. Lauluopettaja puhui nojauspisteestä, joka auttaisi sekä puheen että laulun juurruttamiseen. Kaiken kaikkiaan palaute oli hyödyllistä ja mielenkiintoista kuultavaa!

4.2.2 Palaute omalta opettajalta

Mielestäni paras tilanne on se, jos raadissa on paikalla myös ihminen, joka ei ole koskaan ennen nähnyt tai kuullut tutkinnon suorittajaa lavalla. Täysin puolueeton silmä ja korva nappaa sellaisetkin asiat, joihin oma opettaja on saattanut tottua. Tämä toimii myös päinvastoin; välillä oma opettaja ei pidä jostain opiskelijan ominaisuudesta, joka ei välttämättä häiritse ollenkaan tuntematonta ensi kertaa opiskelijaa arvostelevaa koulun ulkopuolista lautakunnan jäsentä.

Oman pääaineen opettajan kommentit ovat tavallaan ristiriitaisia. Jos laulutunneilla on käyty paljonkin tiettyjä teknisiä seikkoja, niihin opettajan korva varmasti takertuu. On samaan aikaan mahtavaa kuulla, että asia jota on opiskeltu tiiviisti on mennyt eteenpäin, mutta on tarpeellista myöskin saada kuulla muista esiintymisen osa-alueista.

Omasta resitaalistani sain sekä hyvää että kehitettävää palautetta. Opettajani oli sitä mieltä, että ensimmäinen kappale ei ihan vielä lähtenyt lentoon, mutta sen jälkeen kroppa selkeästi vapautui. Hän kaipasi soundillista dynamiikkaa ja paksumpaa äänimassaa. Keskustelimme yhdessä tekniikan ja ilmaisun yhdistämisestä. Tukeeko tässä teoksessa tunne tekniikkaa, vai onko siitä haittaa? Eritäin hyvä pointti opettajaltani oli kommentti liittyen yleisöön. Hän oli sitä mieltä, että onneksi me valmistuvat opiskelijat pääsemme pian pois tästä koulusta ja saamme esityksiimme muutakin yleisöä, kuin vain ystävämme, perheemme ja opiskelukaverimme. Helposti esiintyjällä hämärtyy käsitys siitä, mikä on hyvä ja mikä huono esitys, kun yleisössä on joka tapauksessa tukevia ja kannustavia läheisiä. Vaikka kuinka huonosti olisin resitaalini esittänyt, olisin osalta ihmisistä saanut kiitosta ja kehuja. Olen täysin samaa mieltä opettajani kanssa ja tiedostan vahvasti sen, kuinka paljon vaikeampi on ”normaali yleisö”, johon ei iske jokainen dialogi ja biisi, ja jota ei naurata jokainen vitsi ja letkautus.

Puhuimme myös komiikan vaikeudesta, kuinka se vaatii ääretöntä rehellisyyttä ja avoimuutta. Tarinan traagiset elementit kolahtavat paljon syvemmälle, jos sitä edeltävä komiikka on uskottavaa.

5 LOPPUSANAT

Musiikkiteatteriesityksen valmistaminen alusta loppuun asti vaatii tietoa, taitoa, halua ja kärsivällisyyttä. On sitten kyseessä pieni tutkintomainen konsertti tai koko illan musikaali, työtä ja tekemistä riittää. Harvoin tulee ajatelleeksi kaikkia niitä osa-alueita, mitä esityksen pystyyn pistäminen vaatii, mitä kaikkea ja keitä kaikkia se tarvitsee ympärilleen. Vaikka kuinka menisi sieltä mistä aita on matalin, jokaisen työpanos täytyy olla korkea. Minä en todellakaan halunnut mennä sieltä mistä aita on matalin, ja se todella tuntui työvaiheessa. En silti kadu hetkeäkään!

Opin valtavasti tämän produktion aikana. Käytin tietysti myös jo opittuja taitoja, mutta oppini syventyivät ja laajenivat entisestään. Olen sitä mieltä, että tekninen ja taiteellinen epämukavuusalue tulisi jokaisen ihmisen löytää monta kertaa elämässään. Vain mukavuusalueen ulkopuolella on mahdollista kehittyä ja löytää uusia puolia itsestään ja muista. Parasta tässä viimeisessä vuodessa oli se, että tämä koko prosessi ei tuntunut missään vaiheessa koulunkäynniltä vaan työltä. Tarkoitan tätä pelkästään hyvässä mielessä sekä opiskelua että työelämää kohtaan. Tietyissä vaiheissa opintoja pitää antaa palaa ja unohtaa tekevänsä ”osa-suoritusta”. En tehnyt tätä musiikkiteatteriesitystä koulua varten, en opintopisteiden takia, enkä sen takia että on pakko. En yrittänyt suorittaa yhtään mitään tai tehdä väkisin. Tein tämän kokonaisuuden, koska halusin saada aikaan jotain omaa ja merkittävää.

Oman oppimisen kehitys on tärkeää tiedostaa. Neljän B-tutkintosuorituksen aikana ehdin pitää paljon oppimispäiväkirjaa. Laitoin ylös asioita laulutuntien jälkeen, näyttämötyöskentelyn kurssien jälkeen ja vapaa-ajalla silloin kun inspiraatio iski. Eniten kirjoitin ylös asioita viimeisen vuoden aikana. On ihanaa huomata, missä asioissa on mennyt eteenpäin ja mitä kannattaa edelleen työstää. Onko järkeä opetella vain niitä asioita, joissa on todella huono? En usko. Välillä pitää myös hioa niitä asioita, jotka jo osaa, mutta joissa voi silti edelleen kehittyä vieläkin paremmaksi. Mielestäni musiikkiteatterin tutkinto-ohjelmassa lauluopin-

tojen osasuoritukset ovat äärimmäisen tärkeitä ja kehitäviä. Palautteen saaminen ja sen käsitteleminen saa tiedostamaan omaa tekemistään, ja pian olemme kaikki taas asteen verran parempia tulevia musiikkiteatterin ammattilaisia.

LÄHTEET

Grandell, R. 2015. Itsemyötätunto. Helsinki: Tammi.

Hand, B. 2016. Tips on how to avoid being typecast.

<https://theatrenerds.com/tips-on-how-to-avoid-being-typecast/> Luettu 20.5.2019

Selin, H. 2014. Mitä suru on? <http://www.potilaanlaakarilehti.fi/artikkelit/mita-suru-on/> Luettu 20.5.2019

Koulutusohjelmakuvaus. <http://opinto-opas-ops.tamk.fi/index.php/fi/167/fi/55328>
Luettu 13.3.2019

Opetussuunnitelma. <http://opinto-opas-ops.tamk.fi/index.php/fi/167/fi/55328/19MU/1073/year/2019> Luettu 24.4.2019

<https://www.tuni.fi/fi/tule-opiskelemaan/musiikin-tutkinto-ohjelma-muusikko>

LIITTEET

Liite 1. Käsiohjelma

1 (2)

Kiitos!

Tampereen Teatteri

TAMK

Martti Manninen

Nooa Karinen

Kalle Elkomaa

Heikki Järvinen

Äiti

Jos lähdenkin huomenna

Jos lähdenkin huomenna

Ke 6.3.2019 klo 20

Kulttuuriravintola Kivi

Kuinka äärimmäisiin tilanteisiin
ihminen on valmis menemään
rikkoakseen hiljaisuuden kulttuurin?
Mitä on tarpeellista sanoa ääneen ja
mitä puolestaan kuulla jonkun
sanovan? Ja miksi?

Ohjaus ja käsikirjoitus: Pyy Smolander

Rooleissa:

SAARA - Sonja Pajunoja

KAISA - Maija Pihlajaoja

Säestys: Eemeli Sutelainen

Kesto: 45 min

Laulut:

Minä elän - Ellinoora

Itserakkausjuttuu - Mariska

Läski mulkku - Samae Koskinen

Silta yli synkän virran - Kirva

Jef - Jacques Brel

Illanpilaaja - Anna Puu

Lähtö - Chisu

Myrsky - Jarkko Martikainen

Jos lähdenkin huomenna - Tilhet, pajut ja muut